

at et enkelt Joretagende ikke fortjener Fremme, kan man standse det; men derfor behøver man ikke at standse Jernbaneanlæg i det Hele taaget eller fra de enkelte Egne at borttage den Tilskyndelse til at fremme Udviklingen, som ligger i, at de se, at Tilskud kan faas til Jernbaner, som kunne antages at være fornuftige. Der er desuden et Moment, som her bør tages i Betragtning, og det er det, at der endnu kan være Strækninger tilbage, som kun kunne ventes anlagte af Staten, men som det dog er nødvendigt at faae anlagte; deres Anlæg bør ikke standses derved, at Staten engagerer sig alt for meget med Hensyn til Tilskud til de private Baner. Jeg skal tillade mig at nævne et Stykke Bane, som jeg allerede under en tidligere Sag har bragt paa Omtale her; det er Banen fra Herning til et Punkt paa Vestbanen. Det lader sig ikke tænke, at dette Banestykke skulde kunne blive anlaet ved privat Foranstaltning, men paa den anden Side vilde det, naar der kommer en Banestrækning fra Grenaa til Herning, være aldeles ufornuftigt ikke at fortsætte denne til Vestbanen. Der vilde derved fremkomme en ny Aars for Bevægelsen i Landet paa det bredeste Punkt, som det vilde være aldeles urimeligt at standse, og jeg tror ogsaa, at den Tid maa komme, da dette Stykke Bane maa blive anlagt for Statens Regning. Jeg mener imidlertid, at et saadant Banestykke burde have Fortrin fremfor de private Forslag, og Staten bør i alt Fald ikke forsinke dets Anlæg derved, at den engagerer sig for stærkt med Tilskud til private Baneanlæg. — Der fremkom en Udtalelse fra den høitærede Minister, som jeg ikke kan negte var mig noget paafaldende. Den høitærede Minister synes ligesom at ville afvise Rigsdagens eller Rigsdagsmændenes Indblanding i Spørgsmaalet om, hvorvidt en Bane, som fandt Tilslutning eller fik Tilskud fra en enkelt Egn, burde anlægges. Den høitærede Minister sagde, at han tog glæde imod Forslag af denne Art, naar de indkom fra Amtsaadet, og naar dette vilde benytte sin Bevillingsmyndighed til at fremme saadanne Andragender. Jeg veed dog ikke, om dette skulde være hensigtsmæssigt. Kunde man dog ikke tænke sig, at de lokale Autoriteter noget kunde overse det fælles, det almene Vel af Interesse for det lokale. Det forekommer mig, at man kunde tænke sig noget Saadant. Den høitærede Minister sagde ganske vist, at han, naar der ikke var finansielle Hindringer tilstede derfor, gjerne gik ind paa et saadant Forslag; men er det rigtigt af Rigsdagen at overlade til Ministeren og Amtsaadene at bestemme Amtene i flige Diemed? Er det dog ikke vist, at der kan tænkes at kunne fremkomme en saa stærk kommunal Bestatning ad denne Vej, at Rigsdagen, naar den havde et eller andet Diemed at fremme, ikke kunde have Udfigt til at finde tilstrækkelig Skatteevne dertil? Der er andre Lande, hvor man ikke tillader denne Bestat-

ning ved Hjælp af Administrationen og den lokale Myndighed, men hvor enhver Selvbekfatning af Kommunen maa gaa igennem den lovgivende Magt. Jeg veed nu vel, at vi her have ordnet Forholdet paa en anden Maade, men jeg skal ikke negte, at det forekommer mig, at saadanne Udtalelser af den ærede Minister maa opfordre til at tage under Overveielse, hvorvidt det ikke er Anledning til at gaa over til et andet System. Jeg har ved flere Leiligheder reist dette Spørgsmaal, thi man maa dog huske paa, at Grundloven, idet den indrømmer Kommunerne Selvstyrelse, dog aldeles bestemt betegner denne som begrænset ved Statens Tilsyn. — Jeg kan heller ikke sige, at jeg fandt den ærede Ministers Udtale til det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds (Berg) ganske berettiget, naar han sagde, at det nævnte ærede Medlem ved sin Udtalelse syntes at minde om det gamle Ord: „Vi alene vide, hvad der tjener til os.“ (I den rigsdagsministeren: Jo!). Ja, det kan jeg ikke indrømme den høitærede Minister. Jeg tror, det er rigtigt fra Rigsdagens Side at være opmærksom med Hensyn til den Maade, hvorpaa Amtsaadene, der jo ere valgte efter en anden Valglov end Folkethinget, benytte den Myndighed, de efter Grundloven have til at bestemme Kommunerne. Det glæder mig, at det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds nu er kommen til det samme Resultat, hvortil jeg allerede var kommen i Marts forrige Aar under en Forespørgsel, som blev stillet af det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds (Bagger) angaaende den Maade, hvorpaa der skulde anlægges en Bane fra Struer til Oddesund. Den ærede Forespørgger mente da, at der var noget rimeligt i, at Staten anlagde dette Stykke Bane, og jeg udtalte mig dengang i samme Retning, idet det forekom mig særlig naturligt, at man kom det rige og frugtbare Land, som man med et fælles Navn kalder Thy, noget imøde ved en saadan Foranstaltning. Det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds mente imidlertid, at den Forbindelse, der skulde have over Vandet, dog maatte maatte træffes ved Kommunernes Foranstaltning, idetmindste forstod jeg ham saaledes, men maatte er det ikke ganske rigtigt. Jeg mener, at det er naturligt her at følge det samme Princip, som vi have anvendt ved Anlæggelsen af en Bro mellem Lolland og Falster, saaledes at baade Stat og Kommune kom til at deltage i Anlægget (Berg: Det er ogsaa min Mening!). Det glæder mig. — Der var ogsaa et andet Punkt, hvori jeg var enig med det ærede Medlem; det var det, om vi ikke kunde tilfredsstille Thys Krav paa lettere Kommunikationsmidler med den øvrige Verden, navnlig ved en Jernbaneforbindelse, paa en noget anden Maade, end dette Lovforslag tilfigter, nemlig derved, at vi for Statens Regning anlagde det omtalte Stykke Bane fra Struer til Oddesund, og derhos